

بازشناسی الگوهای بومی معماری بندرعباس و

تاثیر آن در ارتقا حس تعلق به مکان

مهیار قنبر علی ها^۱

۱- کارشناسی ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندر عباس گروه معماری، بندر عباس، ایران

Ghanbaraliha@gmail.com

چکیده

معماری بومی هر منطقه شامل مجموعه ای از شاخصه هایی است که از معماری مناطق دیگران را متمایز می کند. تاثیرات فرهنگ و آداب و رسوم، تاثیر پذیری از شرایط آب و هوایی، استفاده از مصالح بوم آورد را می توان از ویژگی های معماری بومی هر منطقه برشمرد که با وجود هماهنگی، تفاوت هایی بین آن ها به چشم می خورد (گودرزی، ۱۳۹۳). باتوجه به این موضوع که معماری بومی بندرعباس دارای ویژگیهای ارزنده ای است که حاصل کنش و واکنش متقابل انسان و طبیعت در طول تاریخ است تواما غنای ویژه ای به این اقلیم میدهد که محیط بصری شهر به عنوان یک مفهوم ازماهیتی پویا و زنده و تکاملی پویا برخوردار است (ریسمانچیان، ۱۳۸۳). ملاحظه به بافت اصلی و سنتی شهر بندرعباس که شامل بادگیرهای بلند، آب انبار ها، کوچه ها، مساجد و حسینیه ها تراس واره ها و استراتژی تهویه طبیعی از طریق جداره ها و حیاط مرکزی "نیمه درونگرا" را می توان هویت معماری بومی منطقه بندر عباس دانست، توجه به هر یک از آن ها در طراحی بناهای این منطقه می تواند عاملی جهت ارتقاء حس تعلق ساکنان آن به "مکان" باشد. داشتن خاطرات و پس زمینه های ذهنی مشابه در افراد می تواند دلیلی بر این مدعا باشد. در این پژوهش به بررسی نقش عناصر شاخص معماری بومی بندر عباس به عنوان عناصر هویتی بر ارتقاء حس تعلق به مکان پرداخته می شود. نوع تحقیق حاضر از جنبه هدف، بنیادی_ کاربردی می باشد و از نظر ماهیت در مجموعه پژوهش های توصیفی_ پیمایشی قرار می گیرد.

واژه های کلیدی: الگوهای بومی، حس تعلق به مکان، هویت معماری بومی، بندرعباس

۱- مقدمه

برای هر ایرانی که سالها به بررسی معماری سنتی در نواحی مختلف ایران (غرب، شمال غرب، شمال، شمال شرقی) آن نواحی پرداخته باشد، که طراحی اقلیمی تنها عامل شکل دهنده و معنی بخش معماری هر منطقه است که در زمانی و با هر شرایط اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، تاریخی و ... همچنان پایدار باقی مانده است (اسمیت، ۲۰۰۹). با توجه به شکل گیری و ترکیب معماری بومی می توان اذعان داشت که ویژگی های متفاوت هر یک از اقلیم ها تاثیر فراوانی در شکل گیری شهر ها و ترکیب معماری این مناطق داشته، به گونه ای که قابلیت متمایز کردن معماری هر منطقه از مناطق دیگر را دارا می باشد. این عناصر شاخص است که موجب هویت بخشی به نظام شهری و منطقه ای می شود که همچون شناسنامه ای در گذار زمان برای اثبات هویت و فرهنگ بومی نقش مهمی را ایفا می کند. فضا و مکان ممکن است واجد معانی مشابهی به نظر آید، لیکن نباید با هم اشتباه گرفته شوند. در واقع فضا تبلور زمان و یکی از مشخصه های بسیار مهم آن است. انسان به مکان نیاز دارد. فضای معماری وسیله ای برای تحقیق بخشیدن به مکان (نادری، ۱۳۷۸). با هویت بخشی و ساماندهی آنها، از دنیایی که در آن سکونت گزیده ام، آگاه می شویم (آنیون، ۱۳۸۶). تعاریف نوربرگ شولتز از مکان می تواند مکمل تعاریف پیشین باشد به گونه ای که مکان را